

Karacadağ Kalkınma Ajansı Tarafından
Finanse Edilen Şanlıurfa Kültürel Mirasın
Tanıtımı Projesi Kapsamında Yaptırılmıştır

HALİL ÜR-RAHMAN GÖLÜ (BALIKLIGÖL) HAVZASI

www.portalurfa.com

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM
MÜDÜRLÜĞÜ

Şanlıurfa © 2015

Şanlıurfa Valiliği - Şurkav Geleneksel El Sanatları Müzesi ve Satış Merkezi

Geleneksel Urfa mimarisini yansıtan bu ev, 1992 tarihinde Şanlıurfa Valiliği tarafından satın alınarak restorasyonu yapıp "Taziye Evi" olarak hizmet vermiş, 2010 yılında Şanlıurfa Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV) tarafından, yeni bir düzenleme yapılarak, 24/01/2011 tarihinden itibaren ŞURKAV Geleneksel El Sanatları Müzesi ve Satış Merkezi olarak hizmet vermeye başlamıştır. İlimize ait birçok el sanatları ürününü burada bulabilirsiniz.

Halil Ür-Rahman Gölü (Balıklıgöl) (Ateşin Serin ve Selamet Olduğu Yer)

Urfa Kalesi'nin kuzeyinde bulunan Halil-ür Rahman Gölü (Balıklıgöl) Hz. İbrahim için "ateşin serin ve selamet olduğu" mekândır. Kutsal kitaplara göre; Urfa'da yaşayan (muhtemelen MÖ 2.000 yıllarında) Nemrud Bin Ken'an'ın ilahlığını reddeden ve akıl yoluyla Rabbini bulan ilk insan Hz. İbrahim, Nemrud ve ahalisinin tapındığı putları kırınca ateşe atılmasına karar verilmiş, Mucize-i İbrahim bu mekânda gerçekleşmiş ve mekân gül bahçesine dönüşmüştür. Bu inanış semavi dinlerce ve nesilden nesile aktarılan halk hafızasındaki bilgilerce de kabul edilmektedir.

Halil Ür-Rahman Gölü

Halil Ūr-Rahman Camii (Döşeme Camii) ve Medresesi

Rahip Urbisyus tarafından MS 504 yılında Meryem Ana Kilisesi olarak inşa edilmiş, Abbasi Halifesi Me'mun döneminde (813-833) cami ve medreseye dönüştürülmüştür. Bu medreseden birçok öğrenci ve alim yetişmiştir. Batı kısmındaki namazgah, Hz. İbrahim (a.s)'ın, Urfa Kralı Nemrut Bin Ken'ân tarafından ateşe atıldığında (muhtemelen M.Ö. 2.000 yıllarında) düştüğü yer olarak bilinir ve ziyaret edilir. İçinde bir pınar halinde akan suyun şifalı olduğuna inanılır.

Halil Ūr-Rahman Gölü (Döşeme Camii)

Şazeli Ali Dede (17.Yüzyıl) Türbesi

Şazeli Tarikatı kurucusu Şazeli Hasan Dede'nin evlatlarından. Afrika'dan gelip Urfa'ya yerleşmiş, Şazeli Tarikatını Urfa'da kurmuş, Halil Ūr-Rahman Camii ve Medresesi'nde hizmet vermiş, vefat ettiğinde buradaki hazireye(camiye ait mezarlık alanı) defnedilmiştir. Osmanlı Padişahlarından IV. Murat, 1639 Bağdat Seferine giderken, Şazeli Ali Dede'ye misafir olmuş, hizmette kullanmak üzere Karaköprü Köyünü Ali Dede'ye bağışlamıştır. Ali Dede'den kalma keşkek yemeği ve Hz. İbrahim'den kalma Tirit yemeği, her yıl Karaköprü'de düzenlenen "Ali Baba Şenlikleri"nde dağıtılmaktadır.

Şazeli Ali Dede Türbesi

Rızvaniye Camii

Halil Ür-Rahman Gölü(Balıkligöl)'nün kuzey kenarında bulunan cami, 1736(Hicri.1149) yılında Rakka Valisi Rıdvan Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Mihraba paralel ve üç kubbeli olarak inşa edilmiştir. Caminin doğusunda tek şerefeli bir minare yer alır. Harim giriş kapısı iki renkli malzeme kullanılarak yapılmıştır. Harim kısmı(ana ibadet mekânı) her yönden açılan pencereleri ile oldukça aydınlıktır. Süsleme olarak yapının en ilginç kısmı, giriş kapısıdır. Ahşap kapı, çivi kullanılmadan geçme ve kakma tekniğiyle yapılmıştır. Kapı üzerinde zengin bitkisel ve geometrik desenler bulunmaktadır. Camin avlusunun kuzeyinde camiye ait medrese yer almaktadır.

Rızvaniye Camii

Aynzeliha Gölü

Halil Ür- Rahman Gölü'nün hemen güneyinde, Urfa Kalesinin önünde yer almakta olup, 150m2 alanı bulunan bir göldür. Bu göldeki balıklar, mekânın kutsal olduğuna inanıldığından yenmez. Rivayetlere göre, Hz İbrahim ateşe atılacağı zaman, Nemrut'un kızı Zeliha, Hz. İbrahim'in dinine iman ettiğini söyleyince, babası tarafından ateşe atılır. Zeliha yanarak can verir. Daha sonra, Zeliha'nın düştüğü yerde bir göl oluşur. Bu göle de Aynzeliha (Zeliha Gölü veya Pınarı) adı verilir.

Aynzeliha Gölü

Urfa Kalesi

Urfa Kalesi'nin MÖ 10.000 yıllarına ait neolitik bir alan üzerine kurulduğu tahmin edilmektedir. Kalenin yanı başında çıkarılan ve Şanlıurfa Müzesinde sergilenen 12.000 yıllık Balıklıgöl Heykeli ve Kale alanı, Balıklıgöl havzasının tarihini gözler önüne sermektedir. 6.yy'a ait kayıtlarda kaleden bahsedilmemektedir. Kale ile ilgili ilk kayıtlar 11.yy'a aittir. Buna göre kale 6 yy. ile 11. yy arasına tarihlenebilir. Kale ile ilgili kabul edilen görüş; MS 812-814 yılları arasında Abbasiler döneminde yapıldığıdır. Kalenin üzerindeki korint başlıklı iki sütun Edessa Kararı 9. MANU döneminde, MS 240-242 yılları arasında birer anıt sütun olarak yapılmıştır. Doğudaki sütun üzerindeki Süryanice kitabede: "Ben askeri komutan BARŞAMAŞ (Güneşin oğlu)'in oğlu AFTUHA. Bu sütunu ve üzerindeki heykeli veliaht Prens MANU kızı, kral MANU eşi, hanımefendim ve velinimetim kraliçe ŞALMETH için yaptım" yazılıdır. Urfa Kalesi'nin, üç tarafı kayadan oyma hendek ile çevrilidir. Ayrıca Aynzeliha Tüneli ile kale arasında geçit sağlanmıştır.

Urfa Kalesi

Şanlıurfa Tanıtım Merkezi

Şanlıurfa'ya gelen misafirlerimiz için basılı materyal ve dijital info sağlayan karşılama merkezimizdir.

Tanıtım Merkezi

Mevlid-i Halil (Dergah) Camii ve Mağarası
(Hz.İbrahim'in Doğduğu Makam)

Mevlid-i Halil Camii, Dergâh Platosu içerisinde, Balıklıgöl civarında yer alır. Mevlid, "kutlu doğum" demektir. Hz. İbrahim Peygamberin yanı başındaki mağarada doğduğuna inanıldığından, camiye Mevlid-i Halil Camii adı verilmiştir. Mevcut kaynaklara göre yapı beş büyük evre geçirmiştir. İlk olarak Seleukoslar döneminde alana, bir putperest tapınağı yapılır. Yahudilik döneminde aynı alanda bir havranın varlığından bahsedilir. Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde, MS 150 yılında, aynı alana Hıristiyanlar Kilisesi adında bir kilise inşa edilir. Bizans döneminde bu alana Urfa Ayasofya'sı yapılır. Son olarak; Osmanlı döneminde 1523 tarihinde Muhammed Salih Paşa tarafından aynı alana cami inşa edilmiştir. Halk tarafından Mevlid-i Halil Mağarasından çıkan suyun zemzemden sonra en şifalı su olduğu kabul edilmektedir.

Mevlid-i Halil (Dergah) Camii

Fotoğraflar: Şanlıurfa Valilik Arşivi, Büyükşehir Belediyesi Arşivi, Gülcan Acar, Burhan Akar, Mehmet Sait Rızvanoğlu

Yapım:

